Zatloukání hřebů

Vilém Koubek

Host

Vilém Koubek

Zatloukání hřebů

Zatloukání hřebů

Vilém Koubek

Brno 2024

© Vilém Koubek, 2024
Cover illustration © Martin Lacko, 2024
© Host – vydavatelství, s. r. o., 2024
(elektronické vydání)
ISBN 978-80-275-2299-6 (PDF)
ISBN 978-80-275-2300-9 (ePUB)
ISBN 978-80-275-2301-6 (MobiPocket)

„Neodnášej si nic než fotky, nenechávej nic než stopy.“

Základní pravidlo urbexu

1

Odevzdej se plamenům

Z posledních dvou týdnů si nepamatuju skoro nic. Jen šmouhy dní, které se rozpíjejí pod přívaly neutuchajícího podzimního deště.

Není to tak dávno, co jsem se jak vzteklý pes honila za uzávěrkami populárně naučného časopisu. K mým největším starostem patřilo dohledávání faktů, editování cizích textů a snaha nezahánět stres sladkostmi či impulzivním nakupováním hloupostí na internetu.

Pak přišel telefonát a v něm oslovení „Ema Březinová?".

Těžko si dovedu představit horší zahájení hovoru. Přátelé na vás vyhouknou přezdívku nebo jenom křestní, rodina jakbysmet. Kontrola z finančáku si vás odosobní označením „paní" nebo „slečna". Jakmile ale někdo vytáhne celé, precizně artikulované jméno, je vždycky lepší, když se co nejrychleji posadíte.

Logicky se na mě okamžitě vysypaly katastrofické scénáře: Vyhořel mi byt? Stalo se něco Karlovi? Vyhodili mě z práce, protože papír už nikdo nekupuje a elektronická verze se nezaplatí? Panika začala trhat moje útroby na cucky. Čekání na odezvu z druhé strany se protahovalo. Mimoděk jsem si uvědomila, že napětím nedýchám… A pak jsem se z mobilu dozvěděla to nejhorší…

Umřela mi máma.

Následující věci se prostě děly. Neměla jsem na nich žádnou zásluhu, nebo aspoň ne vědomou.

Přišel pláč, odmítání, vztek.

Všechno utišily léky.

Hodně jsem spala, a když jsem byla vzhůru, tak na takových dávkách sedativ, které mi bránily v rozkladu.

Dny přicházely a odcházely.

Nejdřív jsem jen ležela, pak posedávala a popocházela.

Potom jsem si všimla, že mě obklopují temné tapety, koukám na desku masivního dřevěného stolu a do decentní výkladní skříně plné uren.

Pak jsem zase hodně spala.

Kremace se stala, to je zhruba jediné, co o ní s jistotou dokážu říct. Slila se mi do nekonečného zástupu kondolencí, které zněly jako přes kopírák. Ruce, soustrast, smutný pohled. Matně si vybavuju jen pár známých tváří sousedů z ulice, Filipova otce Jirky, kterému jsme odmalička říkali strejdo, ačkoliv nebyl rodina, a jeho ženy, jejíž jméno už si nevybavuju.

Všechno zařizoval Karel a upřímně nechápu, jak je možné, že trosku mého kalibru okamžitě neopustil. Jsme sice zasnoubení, ale k přeplutí takhle obrovského moře zmaru už je zapotřebí opravdová výdrž…

Zpráva o skonu mé matky ho navíc šokovala skoro stejně jako mě — celou dobu, co jsme spolu, jsem mu totiž tvrdila, že oba mí rodiče jsou dávno mrtví.

Dokud jsem byla na dně, měl dost slušnosti na to, aby se na podrobnosti neptal. Teď je mi ale jasné, že mu je dlužím a čeká nás minimálně jeden nepříjemný rozhovor.

Na sezení s právníkem při řešení pozůstalosti už jsem byla pod menší náloží oblbováků, takže si z něj pamatuju, že mi máma nechala dům a všechno v něm. Jsem totiž poslední žijící člen rodiny.

Žádní sourozenci, vnoučata.

Nic.

Jen já.

Spoustu dní jsem jen bloumala naším podnájmem, zatímco Karel se staral o to, abych do sebe dostala aspoň trochu jídla a tekutin. Do mého nového domu prý jezdil průběžně uklízet a připravoval ho na můj návrat.

Teď stojím před dveřmi, do kterých někdo zatloukl číslice 67, a Karel něco říká.

„Cože?“ zamžourám na něj.

„Jak dlouhos tu vlastně nebyla?“ zopakuje, na tváři letmý úsměv.

„Roky.“

Semkne rty a pohladí mě po rameni. „Připravená?“

„Ne,“ otočím klíčem v zámku a vejdu dovnitř.

Jako první mě přivítá známý pach mámina vaření — hlavně oleje, který nejdřív ucpal digestoř a potom se spokojeně začal zažírat do zdí. Došlo k tomu ještě v době, kdy jsem tu bydlela, a za ty roky se nic nezměnilo. Svým způsobem mě to přepálené objetí ovane nostalgií. Spolu s ní ale přijdou taky vzpomínky, na které ještě ani zdaleka nejsem připravená.

Zavřu oči, zkusím ten psychický náraz rozdýchat, a pak mě v náručí sevře Karel. Drží mě, dokud mi není líp a nemám sílu udělat další kroky dovnitř.

V přízemí jako by se zastavil čas. Kuchyň je pořád laděná do žlutého okru. Na zdech visí levné zarámované patlanice, spíš tuctový dekor než umění. Lavice a židle u jídelního stolu jsou ošoupané — ve své obnošenosti ale ladí se zbytkem interiéru.

Jídelna je průchozí a dveřmi naproti se vchází do obýváku. Tam na zemi leží koberec s vlasem dostatečně vysokým, aby se v něm ztratila kočka. Zdi jsou mentolově zelené a obskládané robustními skříněmi z tmavého dřeva. Uvnitř je sklo a keramika. Nic z toho nemá hodnotu, ale na světle se to leskne a dělá to dojem.

Svalím se na gauč a chvíli hledím na obraz s podzimní krajinkou, který mi pohled oplácí z protější zdi. Nemůžu se ubránit pocitu, že po mém útěku máma prostě neměla sílu mě hledat. A podobně se tu nepouštěla do žádných změn. Ačkoli možná nic neměnila jenom proto, že tenhle přetrvávající stav, to nábytkové limbo, je amalgám vzpomínek.

Barvy, obrazy, nábytek, se vším se tu pojí kousek naší minulosti, a kdyby se s tím začalo hýbat, přetrhaly by se pavučiny.

Stejně se však nemůžu zbavit pocitu, že jsem se sem vkradla. Není to můj domov, nezařídila jsem si to tu podle sebe. Ve vybavení se odráží někdo jiný. Nepřijdu si ale ani jako návštěva. Dokud tu byla máma, měl dům aspoň poslední střípek duše. Teď, když tu není, ztratilo se z místností to něco navíc, díky čemu se pod střechou cítíte dobře.

Sevře se mi hrdlo.

Panická ataka se na mě svalí a zaboří mě hlouběji do gauče.

Máma je mrtvá, máma je mrtvá, máma…

Kousnu se do jazyka.

Hezky silně.

Až do krve.

Za ty týdny, kdy jsem byla rozstřelená, jsem se v tomhle rozdýchávání zoufalství zlepšila. Spirála se musí přetrhnout, jinak po ní sklouznete tak hluboko, že už vám nebude pomoci. A bolest je na tohle nejlepší.

Ze začátku jsem se hryzala do rtů, ale nakonec musím uznat, že krvácející jazyk zkrátka má tu výhodu, že není vidět.

V puse se mi rozlije dobře známá kovová pachuť krve, kterou jsem si zvykla vnímat jako pobídku, abych se koukala zmátořit.

„Nahoře…“ začne Karel.

„Nahoru zatím nejdu,“ zastavím ho.

Dokážu promluvit.

Půjde to.

Kývne a zeptá se, jestli si dám kafe.

„Záleží na tom, jestli myslíš kávu, nebo ten rozpustnej humáč," otevřu oči a usměju se na něj. „V tomhle domě se totiž nic podobného normální kávě nikdy nepilo."

„Nebudu ti lhát," řekne Karel a přejde do kuchyně. „Rozpustňáky byly skoro to první, co jsem vyházel." Otevře skříňku nad linkou, vytáhne z ní dózu a s úsměvem jí zatřepe, aby vydala dobře známý zvuk rachotících kávových zrn.

Spojím před sebou prsty obou dlaní do tvaru srdce a pošlu mu polibek.

Mrkne na mě, pak chvilku mele, připravuje moka konvičku a nakonec chystá šálky.

O pár minut později sedí v křesle naproti mně. Pach oleje, který už jsem přestala vnímat, překryla vůně našich společných rán a odpolední. První závan domova. Hrnek s kávou držím oběma rukama, abych se trochu zahřála.

Chvíli je ticho. Oba spokojeně popíjíme a vstřebáváme tíhu okamžiku. Potom Karel řekne „takže".

„Takže chceš vědět, proč jsem ti tvrdila, že je máma mrtvá."

„Samozřejmě tě do toho nechci tlačit," na okamžik se odmlčí. „Ale ta zvědavost mě během pár dnů nejspíš sežere zaživa."

„Typické."

Napije se a bodne do mě pohledem.

Na oplátku ho napodobím a začnu mu vyprávět příběh o tom, jak se moje rodina rozpadla na kusy: „Všechno to začalo někdy v roce 2015, kdy si můj bratr Michal spolu s dvěma přáteli vyjeli na výlet za urbexem. Dva z nich se nevrátili." Polknu, konkrétně tuhle pikslu se vzpomínkami už jsem otvírat fakt nechtěla.

Karel čeká, ačkoliv se v něm hromadí otázky. Vnímá můj vnitřní boj a respektuje ho.

„Prý prolézali ruiny nějakého paneláku a přitom se jeden z nich ztratil. Zoufale ho hledali a můj brácha najednou uslyšel něco ze sklepa. Když tam sešli, našli v podlaze díru. Michal byl přesvědčený, že zvuky vycházely z ní, a navzdory zdravému

rozumu do ní vlezl.“ Semknu rty, chvíli bojuju s knedlíkem v krku. „No a pak ho díra prostě spolkla. Najednou nebyl.“

Napiju se.

Kouknu na Karla, který třeští oči. Nadechuje se k námitkám, otázkám… Zní mu to naprosto šíleně a chystá se protestovat. Vidím to na něm. Vím moc dobře, jak kritický je k podobným věcem ve filmech nebo v knížkách. Takže mu pro jistotu vezmu vítr z plachet: „Jo, ano. Nevím jak, nevím proč,“ pokrčím rameny. „Pak na místo přijela policie, ale díru nenašla. Podlaha jako by se zacelila, dokonce ji pokrývala jemná vrstva prachu, možná i roky stará. Psi, vrtulníky, nic nepomohlo. Signál z Michalova telefonu zmizel. A svědectví zůstávalo stejné — zmizel v díře.“

Dojedu kafe, abych hořkost přebila hořkostí.

Karel vydechne.

„Já vím, zní to divně.“

„To je ještě eufemismus,“ neudrží se.

„Bohužel to ale bylo až moc reálné a rodiče to nenesli zrovna dobře, jak si jistě dovedeš představit,“ pokračuju po krátké odmlce. „Oba se zhroutili, každý ale trochu jinak. Máma začala žal zajídat a zapíjet. Táta se nejdřív zavíral u sebe v pracovně, kde chlastal. Pak se jednoho dne sebral, odešel a už se nevrátil.“

Pauzu, během níž se pokouším sebrat, Karel využije k tomu, aby semknul rty a naznačil tím, že svého dotazu začíná litovat. Na zpytování svědomí už je ale pozdě. „Pracovna, pokoj mého bratra i ložnice jsou v patře,“ dodám, aby bylo zřejmé, proč se mi tam nechce.

„A ty?“

Nechápu otázku.

Zamžourám na něj.

„Říkalas, že se celá rodina rozpadla, jen každý po svém. Co…“ chvilku váží slova. „Co se stalo s tebou?“

Vydechnu a obývák mou rezignaci pohltí. Zavřu oči a řeknu mu, že jsem utekla. Dokonce ještě dřív, než odešel táta. „Nedo-

kázala jsem tu být," skoro se omlouvám. „Všude jsem Michala viděla. Furt jsem čekala, že se s tím svým křivým úsměvem objeví ve dveřích a řekne nám, že si z nás parádně vystřelil. Slyšela jsem ho v každém šelestu. Pořád jsem měla pocit, že cítím jeho vůni. Mí rodiče se zároveň propadali čím dál hlouběji do deprese, ze které jsem jim neměla jak pomoct. A oni na oplátku nejevili zájem pomáhat mně. Takže jsem zdrhla," polknu a utřu si z tváře slzy.

„Ne moc daleko, prostě jen na druhou stranu Brna. Chápeš? Důležitá nebyla vzdálenost. Prostě jsem se jen od tohohle místa a od nich potřebovala odstřihnout."

Kývne, jako že rozumí.

„Nejdřív jsem si s nimi volala a psala. Ale bylo to čím dál náročnější. Nějak jsme si neměli co říct. Hovory se měnily v dlouhá zírání a uhýbání pohledy. Nevím, možná si rodiče za ztrátu Michala připadali zodpovědní… Možná z ní vinili mě a báli se, že by mi to jejich oči mohly vyzradit. Skoro bych řekla, že odloučení prospělo oběma stranám."

Na chvilku se rozhlédnu prostorem, který bez nekonečného ruchu puštěné televize a hučícího odsavače par přišel o všechno své kouzlo.

„Nakonec jsem sama sebe začala přesvědčovat, že beze mě jim je líp. Že jim neustále připomínám ztrátu. Volala jsem míň, pak už jen jednou za rok na Vánoce. Potom jsem přestala. Táta odešel. Máma zůstala sama. Až doteď jsem si nepřipouštěla, že by jednoho dne mohla…" polknu. „Víš co," vydechnu. „Celý život se snažíš nemyslet na to, že…" dál už nemůžu, slova se mi zadrhnou v hrdle.

Karel si přesedne ke mně a vezme mi hrnek, aby mě mohl obejmout. Teprve s prázdnýma rukama si uvědomím, že se třesu.

Zbytek večera už moc nemluvíme.

2

Otoč klíčem

V následujících dnech se marně pokouším pracovat. Pořád jen zírám na blikající kurzor a dokola čtu zprávy od šéfa, že si mám vzít volno a pořádně si odpočinout.

Že to nějak zvládnou.

S vypětím všech sil přemůžu provinilost a kývnu mu na to.

Potom bloumám po bytě, zkouším číst knížky, vařit, hrát hry, ale v myšlenkách pořád utíkám zpátky domů. A volno to nutkání jen posiluje.

Nakonec podlehnu: obleču se do venkovního nečasu a vydám se za minulostí skrytou v horním patře domu na okraji města.

V domě sejdu do sklepa, zkontroluju kotel a potom v přízemí seřídím termostat. Uvařím si pořádný hrnek kávy a čekám, dokud se místností nezačne šířit náznak tepla. Okna zvenku přitom bičuje déšť, díky němuž neslyším to ticho, které se útrobami příbytku rozrostlo.

K výstupu do patra se odhodlávám asi dvě hodiny.

Potom jdu jedno vrznutí schodů za druhým rovnou do máminy ložnice, na které je taky vidět, že nikdy neměla

moc vkus, ale aspoň pokoj dokázala nějak zabydlet a možná i zútulnit.

Postel je ustlaná, skříně pečlivě pozavírané, na nočním stolku vedle staromódního budíku leží rozečtená kniha. Vidím známou obálku série Vondruškových pseudohistorických detektivek a víc se po obsahu nepídím.

Vydechnu a trpce se usměju.

Pohled mi pak sklouzne na obrázky, které má vystavené na komodě. Jsme tam celá rodina, po jednotlivcích i na společných fotkách. Skoro jako by tam každému ztracenému členovi postavila malý oltář. Okolo jsou rozmístěné nějaké cetky, takže už tu chybí jen svíčky.

No tak, Emo, vždyť je mrtvá, měj trochu úctu! Asi už na tom nebudeš tak blbě, co?

Zakroutím hlavou a vycouvám na chodbu.

Dětský pokoj, v němž jsme spolu s bratrem vyrůstali, se drží nepsaného pravidla „Nesahat!“. Svou půlku si Michal polepil plakáty metalových kapel, skříňky vyplnil počítačovými hrami všeho druhu a taky knížkami. Ze stolu na mě neustále kouká monitor našeho starého počítače, který zřejmě roky nikdo nezapnul.

Z mé strany děcáku je mi samozřejmě trapně — asi jako každému, kdo ve svých nácti tvrdí rodičům, že jeho emo styl rozhodně není fáze a s patkou ho budou muset pohřbít, zatímco z beden bude hrát „Welcome to the Black Parade“ od My Chemical Romance.

Bláhovko.

Posadím se na svou postel a chvíli vstřebávám odlišnost našich světů. Tu nepsanou hranici, za kterou kdysi moje realita končila a bratrova začínala.

Teď už tu není.

Kdysi jsem Michalovo zmizení nedokázala přijmout. Myslela jsem si, že prostě utekl, a silně jsem ho za to nenáviděla. Ostatně byla to jeho vina, že se nám rodina rozpadla. Lhala

jsem si do kapsy, že to on mě vyhnal z domu. Kvůli němu táta chlastal a máma se uzavírala do svého vlastního světa. Nerozuměla jsem tomu, jak nám něco takového mohl provést.

Potom, po letech, jsem na útěku přistihla samu sebe.

Starší, vyhořelejší, jinou.

Pořád jsem sice nechápala, co se s ním stalo, jak nás dokázal opustit a přesvědčit své okolí, aby ho krylo. Ale aspoň už jsem na něj nebyla naštvaná.

⁂

Je něco málo po druhé odpoledne, když konečně seberu odvahu a otočím klíčem v otcově pracovně: po Michalově zmizení se v ní zavíral na celé dny, někdy i noci, a nikdo za ním nesměl. Nemohli jsme na něj ani zaklepat. Vycházel jen málo, obvykle aby se najedl, nebo naplnil nějakou jinou životní potřebu.

Pokaždé ale vypadal hůř a hůř.

Oči se mu propadávaly do důlků. Jeho pleť žloutla, průhledněla. Hubnul. Nakonec jsem se mu raději vyhýbala, nedokázala jsem se na něj dívat. Začínal totiž mít takový ten pohled člověka, který přestává rozpoznávat okolí. Měla jsem z něj strach.

Když otvírám dveře, čekám za nimi všechno od hromad odpadků přes plesnivé zdi, smrad, pavučiny… Najdu ale něco úplně jiného: zaprášenou, nicméně pečlivě uspořádanou místnost. Velkou magnetickou tabuli pokreslenou podivnými klikyháky, popsanou kusými informacemi, k nimž asi potřebuju kontext, a pokrytou připnutými fotkami. Hory knih. Stůl zaskládaný různými bichlemi, sešitky a časopisy. A mezi těmi stohy papíru jako ostrov obklopený uctivým prázdnem — notebook.

Pokoj páchne stářím, nebo teda voní, záleží na vašem postoji k zatuchlině. Než se odvážím vejít, chvíli se do něho vpíjím pohledem. Zkouším se vcítit do táty, který tu trávil své poslední dny. Představuju si ho, jak sedí mezi štosy knih u stolu,

notebook je otevřený a celou scénu halí modré světlo vycházející z displeje.

Nemůžu se zbavit pocitu, že tu něco visí ve vzduchu a že to svou přítomností naruším. Jenže zvědavost je silnější. Pozvolna překročím práh a opatrně si proklestím cestu papírovým královstvím. Do oprašování se pustím až v případě stolu a židle. Pro jistotu pak otevřu okno, aby ta zvířená mračna roztočů měla kam odplout.

Čerstvý podzimní vzduch se do místnosti doslova vevalí.

Židle pode mnou nespokojeně vrzne, ale pak mě obejme lehce ošuntělým polstrováním.

Nic si od toho neslibuju, ale zvednu víko notebooku a zapnu ho. K mému překvapení se ozve tiché šumění větráku, displej se probudí a plocha naskočí bez potřeby zadat heslo. Pozadí je černé a v rozích monitoru jsou roztříděné ikony i složky. Uprostřed obrazovky je zástupce s nápisem „Michal".

Chvíli počkám, než si počítač postahuje všechny potřebné aktualizace a zkusí mi vecpat novější verzi operačního systému. Odmítnu, pak už bych se s ním nejspíš nedomluvila. I tak jsem docela překvapená, že vůbec naběhl.

Teprve po několika instalacích a restartech začne na moje povely reagovat v reálném čase. Tou dobou už jsem ze sebe setřásla posvátnou hrůzu z objevené místnosti, mám dopité kafe a cítím se připravená na cokoliv, co by na mě v Michalově složce mohlo čekat.

Uvnitř adresáře najdu řadu dalších: Fotky, Videa, Poznámky, Skeny, Hlášení… Vedle toho všeho je vytvořený textový dokument nesoucí Michalovo jméno. Rozkliknu ho a na první pohled mě zaskočí jeho rozsáhlost — Word napočítá tisíce a tisíce slov. V podstatě by se dalo říct, že otec tu napsal krátkou knížku, která začíná větou: „Asi začínám šílet."

Úžasné.

Zakroutím hlavou.

Vydechnu, polknu a pokračuju ve čtení.

Asi začínám šílet. Každý stín, hlesnutí, šelest, všechno mi Michala připomíná. Kdykoliv se doma něco šustne, otáčím se za tím a čekám, že na mě ten kluk vyskočí a bude se smát těma svýma modrýma očima. Občas ho slyším mluvit, jindy dupat. Jednou… jednou jsem ho viděl stát před domem!

Vím, že to není možné.

Michal už je pryč několik měsíců. Pokud chtěl utéct, logicky se nebude vracet. Jestli je ale… mrtvý…

Tereza je z toho v háji, tu tím vůbec nechci děsit. Jenže co si mám se sebou počít?

Stále častěji se přistihuju, jak dělám všechno možné proto, abych nemusel vycházet z místnosti. Jasně že bych chtěl, aby se mi syn vrátil, ale zároveň se nedokážu ubránit pocitu, že by se mi vrátit neměl. Potřebuju se smířit se skutečností, že je pryč, protože jinak se nikdy nepřestanu ohlížet přes rameno a vážně tady zešílím.

A to je vlastně důvod, proč píšu tenhle text.

Tuhle svou práci.

Doktor mi doporučil, že bych si měl začít vést deník. Že v okamžiku, kdy svoje myšlenky hodím na papír, nebo tedy aspoň do Wordu, dovedu se od nich odosobnit a uvidím je v jiném světle.

Touhle cestou s nimi budu schopen pracovat a nebudou nade mnou mít tak velkou moc.

Touhle cestou se prý dokážu zmizení Michala postavit a možná se s ním i vyrovnám.

Samozřejmě ale doktor netušil, že nějaké zápisy mých plačtivých myšlenek mi stačit nebudou. Jeho metodě jsem dal šanci a docela dlouho mi trvalo, než jsem sám k sobě, byť na virtuálním papíře, dokázal být upřímný. Nevšiml jsem si ale žádných změn k lepšímu. Došlo mi, že pokud se s absencí Michala mám vyrovnat, musím pochopit, co jí přecházelo. Prostudovat, jak k ní došlo. Prostě nějakým